

Felvételi beszélgetés
RÉGÉSZET
mesterképzési szakra

A szóbeli felvételi témakörei és ajánlott irodalomjegyzéke RÉGÉSZET mesterképzési szakra

A régészet mesterszakra jelentkezők szóbeli felvételi elbeszélgetésen vesznek részt, amely két kérdésből áll:

1. A jelölt BA szakdolgozatáról és annak tágabb témaköréről való beszélgetés.
2. Az alábbi témakörök két szabadon választott témájáról való beszélgetés.

a) A Római Birodalom kialakulása, igazgatása (Augustus államreformja; a Római Birodalom terjeszkedése; provinciák, provinciális szervezet és igazgatás).

b) Pannonia története (a provincia meghódítása és megszervezése; a tartomány igazgatása; fontosabb háborúk; kapcsolat a szomszédos népekkel; a tartomány feladása).

c) A Római Birodalom társadalomtörténete (szenátori- és lovagrend, provinciális arisztokrácia; cursus honorum, a társadalmi mobilitás kérdése; a dominatus kori társadalmi rend).

d) A római vallás (helyi kultuszok, interpretatio Romana; a római istenvilág és vallásosság tárgyi és feliratos emlékei; orientális kultuszok, misztériumvallások).

e) Pannonia hadserege (legiók és auxiliáris csapatok; a pannoniai hadsereg részvétele a provincián kívüli háborúkban; a ripa Pannonica; a késő római hadsereg).

f) Pannonia településtörténete (civitates, városi és vidéki települések; a pannoniai urbanizáció kérdései; városi igazgatás).

g) Temetkezési szokások (bennszülött temetkezési szokások, halomsírok; római hamvasztásos és csontvázas temető; sírkövek és sírépítmények; késő római temetkezési szokások; ruházat, viselet).

h) A kereszténység kialakulása és története a római korban (az első keresztény missziók az 1. században, keresztényüldözések, a konstantini fordulat, a kereszténység államvallássá válása a római birodalomban).

i) A kereszténység Pannoniában a késő római korban (pannoniai mártírok, püspökök, ókeresztény sírkamrák, bibliai ábrázolások falfestményeken és ládikavereteken).

j) A Kárpát-medencei szarmaták régészete (a szarmatákra vonatkozó történeti források, a római-szarmata kapcsolatok; a korai szarmata megtelepedés problémája; a temetkezések és a települések jellemzői; késő szarmata időszak).

k) A hun kor régészete a Kárpát-medencében (a hunok európai megjelenése az írott forrásokban; a hun elithez köthető leletanyag, az üstök és az áldozati leletek bemutatása; a hunkori elit temetkezések jellemzői, Duna-vidéki divat kialakulása; szarmaták a hun korban).

l) A gepida kor régészete (a korai gepida horizont azonosításának problémája; a 6. századi temetkezések és a települések jellemzői; az elit és az apahidai temetkezések; a gepida királyság vége és az avar foglalás).

m) Langobardok a Kárpát-medencében (a langobardokra vonatkozó írott források és történetük; a Cseh-medence, Morvaország és Pannonia meghódítása; a temetkezések jellege és területi csoportjaik; a települések; vándorlás Itáliába).

n) Az avar kor a Kárpát-medencében (beköltözés a Kárpát-medencébe; a temetkezések és települések jellemzői; a Keszthely-kultúra és a római kontinuitás kérdése; bizánci import kistárgyak az avar kori Kárpát-medencében; öntött fémműves viseleti elemek; sárga kerámia).

o) A Kárpát-medence régészete a 10. században (a honfoglalás-kori leletanyag, területi csoportok és értelmezésük; a tarsolylemezek, a vezéri sírok, a rangos női és férfi viselet jellemzői; társadalmi átalakulás a 10. század második felében; a honfoglalók hitvilága a régészeti leletanyag alapján).

TÁJÉKOZTATÓ IRODALOM

Alföldy Géza: *Római társadalomtörténet*. Budapest, 1996.

Fitz Jenő: *Latin Epigráfia*. In: Havas László (szerk.): *Bevezetés az ókortudományba I*. Debrecen, 1996, 147-187.

Visy Zsolt (főszerk.): *Magyar régészet az ezredfordulón*. Budapest, 2003.

Tóth István: *A rómaiak Magyarországon*. Budapest, 1979.

Mócsy András: *Pannonia a korai császárság idején*. (Apollo könyvtár 3.) Budapest, 1974.

Mócsy András: *Pannonia a késői császárság idején*. (Apollo könyvtár 4.) Budapest, 1974.

Fehér Bence - Kovács Péter (szerk.): *Az ókori Pannonia történetének forrásai - Fontes Pannoniae Antiquae I-II*. Budapest, 2004.

Szabó Miklós – Borhy László: *Magyarország története az ókorban. Kelták és rómaiak Magyarországon*. Budapest, 2015.

Visy Zsolt: *A ripa Pannonica Magyarországon*. Budapest, 2000.

Visy Zsolt (szerk.): *Rómaiak a Dunánál. A Ripa Pannonica Magyarországon, mint világörökségi helyszín - Romans on the Danube. The Ripa Pannonica in Hungary as a World Heritage Site*. Pécs, 2011.

Hahn István: *Róma istenei*. Budapest, 1975.

Tóth István: *Pannoniai vallástörténet*. Pécs, 2015.

Nagy Levente: *Gondolatok Tóth István Pannoniai vallástörténetéről*. Korall 63 (2016) 158-174.

Visy Zsolt – Mráv Zsolt (szerk.): *A Seuso kincs és Pannonia – The Seuso Treasure and Pannonia*. Pécs, 2012.

K. Palágyi Sylvia – Nagy Levente: *Római kori halomsírok a Dunántúlon*. Veszprém, 2000, II. fejezet (61-85.).

Erdélyi Gizella: *A római kőfaragás és kőszobrászat Magyarországon*. Budapest, 1974.

Póczy Klára: *A pannoniai múmiatemetkezések néhány tanulsága*. Budapest Régiségei 32 (1998) 59-76.

Mócsy András – Fitz Jenő (szerk.): *Pannonia régészeti kézikönyve*. Budapest, 1990.

Gárdonyi Máté: *Bevezetés a katolikus egyház történetébe*. Budapest, 2006, az ókori fejezetek.

Vida Tivadar - Takács Imre - Tóth Endre (szerk.): *Szent Márton és Pannónia: kereszténység a római világ határán*. Pannonhalma–Szombathely, 2016.

Heinrich-Tamáská, Orsolya – Daniel Winger (szerk.): *7000 év története: fejezetek Magyarországról – 7000 Jahre Geschichte: Einblicke in die Archäologie Ungarns*. Remshalden, 2018, a népvándorlás-kori fejezetek.

Havassy Péter (szerk.): *Jazigok, roxolánok, alánok. Szarmaták az Alföldön*. Gyulai katalógusok 6. Gyula 1998.

Kulcsár Valéria – Istvánovits Eszter: *Egy elfelejtett nép, a szarmaták*. „...aligha állhat nekik bármely csatarend ellent” Nyíregyháza-Szeged, 2018.

Bóna István: *A hunok és nagykirályaik*. Budapest, 1993.

Bóna István: *A középkor hajnala. A gepidák és a langobardok a Kárpát-medencében*. Budapest, 1974.

Kiss P. Attila: „...ut strenui viri...” *A gepidák Kárpát-medencei története*. Szeged, 2015.

Kiss Attila – Garam Éva: *Népvándorláskori aranykincsek a Magyar Nemzeti Múzeumban*. Budapest, 1992.

Vida Tivadar: „...kérték, hogy Pannoniában lakhassanak.” *Az avarok letelepedése*. In: Anders Alexandra - Szabó Miklós - Raczky Pál (Szerk.): *Régészeti Dimenziók. Tanulmányok az ELTE BTK Régészettudományi Intézetének tudományos műhelyéből*. Budapest, 2009, 105-122.

Bálint Csanád: *Kelet, a korai avarok és Bizánc kapcsolatai*. Szeged 1995.

Kovács Tibor (szerk.): *Az avarok aránya: A nagyszentmiklósi kincs: A Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest kiállítása 2002. március 24. - június 30.* Budapest, 2002.

Fodor István (szerk.): „*Őseinket felhozád...*” *A honfoglaló magyarság*. Kiállítási katalógus. Budapest, 1996.

Langó Péter: *Amit elrejt a föld... A 10. századi magyarság anyagi kultúrájának régészeti kutatása a Kárpát-medencében*. Budapest, 2007.

Révész László: *A magyar honfoglalás kora – The Age of the Hungarian Conquest*. In: Gergely Katalin – Ritoók Ágnes (szerk.): *A Magyar Nemzeti Múzeum állandó kiállításának katalógusa*. Budapest, 2014.